

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0610249 Åråsvikens norra skärgård

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av utpekade områden med höga naturvärden inom EU. Målet med nätverket är att hejda utrotningen av vilda djur och växter och hindra att deras livsmiljöer förstörs. Nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete med att bevara biologisk mångfald. Alla medlemsländer har ansvar att peka ut representativa områden för fåglar som är angivna i EUs fågeldirektiv (SPA) och för naturtyper och arter som är angivna i EU:s art- och habitatdirektiv (SCI/SAC). Genom utpekandet åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade naturvärdena i områdena. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en bevarandeplan. I några fall där Natura 2000-området också är naturreservat skrivs en kombinerad bevarandeplan och skötselplan. Bevarandeplanen ska innehålla en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras. Bevarandemålen formuleras utifrån de förutsättningar som de utpekade arterna och naturtyperna behöver för att de ska ha gynnsamt bevarandetillstånd i området. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper samt behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska också beskrivas. Informationen ska ligga till grund för förvaltning och tillståndsprövning enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. Uppgifterna skiljer sig i vissa fall från vad som är beslutat av regeringen och kommer av Länsstyrelsen i dessa fall att föreslås som ändringar till regeringen vid nästa revideringstillfälle. Förvaltning och tillståndsprövning ska utgå från den verkliga förekomsten av naturtyper och arter, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar denna, även om uppgifterna inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen som är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är i sig inte ett juridiskt bindande dokument varför formell reglering av skydd eller skötsel kan behövas t.ex. i form av beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som råder vid åtgärder eller verksamheter inom ett Natura 2000-område.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd kan även krävas för åtgärder utanför Natura 2000-området om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Inför en ansökan ska ett samråd hållas med Länsstyrelsen angående utformningen av tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Eftersom det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kräver tillstånd rekommenderas en tidig kontakt med Länsstyrelsen. Vid skogsbruksåtgärder hålls initialt ett samråd med Skogsstyrelsen. Information om Natura 2000 finns också på Länsstyrelsens webbsida eller genom kontakt med Länsstyrelsens enhet för naturvård på telefonnummer 010-224 70 00.

Foto: Länsstyrelsen Värmland

Överst vänster: violettkantad guldvinge, Dan Mangsbo - överst mitten: silvertärnor (D.M.) - överst höger: långskägg (D.M.)
nedtill vänster: vattendrag (D.M.) - nedtill höger: skog, Anders Tedeholm ©

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610249 Åråsvikens norra skärgård

Kommun: Kristinehamn

Områdets totala areal: 352,5 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2018-11-12

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-29

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 2004-04-01, regeringsbeslut M2002/3916/Na, pSCI: Nej, SCI: Nej, SAC: Nej

Arter som ska bevaras i området:

Arter enligt fågeldirektivet:

A002 - Storlom, *Gavia arctica*

A075 - Havsörn, *Haliaeetus albicilla*

A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*

A094 - Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*

A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: Prioriterade arter är storlom, fiskgjuse, fisktärna och silvertärna vilka samtliga bedöms häcka regelbundet inom området. Vid målkonflikter ska naturvärden knutna till dessa arter prioriteras.

Motivering: Områdets gyttiga skärgårdsmiljö med öar, kobbar, vassområden samt grunda, öppna vattenområden, i ett ostört läge, gör att det har stora förutsättningar att fungera som häcknings-,

födösöks- och rast-område för de utpekade fågelarterna och andra arter.

Prioriterade åtgärder: De utpekade Natura 2000-arterna är beroende av följande bevarandeåtgärder:

- Om besöksantal eller besöksmönster ändras kan en ökad styrning av besökarna genom t.ex. beträdnadsförbud vara nödvändig för att freda viktiga häckningsplatser för fåglar.
- För att bibehålla öppna kobbar, skär och strandmiljöer som utgör häckningsplatser för kolonihäckande sjöfåglar som fisktärna och silvertärna samt följearter till dessa som storlom behöver Vänerns vattennivåer tillåtas att variera på ett sådant sätt att dessa miljöer hålls öppna genom vattnets och isens nötningar. En alternativ bevarandeåtgärd för dessa miljöer är att genomföra återkommande röjningsinsatser.
- Rovfågelarterna fiskgjuse och havsörn är beroende av ostörda häckningsplatser med tillgång på gamla, grova träd, främst tallar för sina bon. Det är därför viktigt att det finns förutsättningar för tallar att växa sig grova och gamla på öarna. För att underlätta etableringen av boplatser för dessa arter på lämpliga platser kan det vara nödvändigt att anlägga enkla plattformar i ostörda lägen. För att skydda befintliga grova tallar från bäver kan ett urval av träd i området behöva skyddas med metallnät.
- Vattenområdets ekologiska status ska förbättras från måttlig till god så att det klarar gällande miljö kvalitetsnormer för vatten (Vattenförekomsten: Väneren – Värmlandssjön, VISS EU_CD: SE653974-137560).

Beskrivning av området

Åråsvikens norra skärgård ingår som en del i Kilsviken-Åråsvikens Ramsarområde. Ett tjugotal öar av varierande storlek finns utspridda inom området som i övrigt till mer än 90 % består av vattenytor. Öarna är i huvudsak skogsbeklädda (främst björk, al och tall) men det förekommer också kala strandområden och skär i området. Vattenområdena mellan öarna är i huvudsak grunda och flera sund och vikar är bevuxna med bladvass och annan vattenvegetation. Rovfågelarter som fiskgjuse och lärkfalk häckar regelbundet i träd på öarna. I området finns en måsfågelkoloni där arter som fisktärna, silvertärna och storlom häckar vissa år. Havsörn födosöker regelbundet i området.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan utgöra ett hot mot de utpekade arterna i området:

- Exploatering genom bebyggelse eller dylikt inom eller i närheten av området kan innebära att viktiga häcknings-, födosöks- eller rastmiljöer försvinner för de utpekade fågelarterna.
- Vindkraftverk: Utgör ett hot mot framförallt de utpekade rovfågelarterna då de kan träffas av rotorbladen då de flyger. Även vindkraftsetablering som sker i närheten av Natura 2000-området utgör ett hot.
- Skogsbruk på öarna kan medföra ökad störning, att habitatet får sämre kvalitet och att viktiga häckningsplatser förstörs.
- Igenväxning p.g.a. reglering: Den snabba igenväxningen som för närvarande pågår med vedartade växter i Vänerns strandmiljöer orsakas till stor del av att sjöns vattenyta hålls på en jämn och låg nivå. Om denna strategi fortsätter är det ett allvarligt hot mot de öppna miljöerna såsom öppna kobbar och skär vilka är en nödvändig förutsättning för de kolonihäckande måsfåglarna i Väneren.
- Främmande arter: Expansionen av främmande arter är ett generellt hot som kan påverka de utpekade arterna t.ex. genom konkurrens eller predation. Mink är ett välkänt exempel som kan ha stor negativ inverkan på markhäckande fåglar som tärnor och måsar.
- Höjning av vattenståndet under våren: För storlommen och i viss mån även andra måsfåglar utgör betydande höjningar av vattenståndet under våren och försommaren ett hot då det kan överskölja dess reden och ägg.
- Störning från besökare: De utpekade fågelarterna är känsliga för mänsklig störning under

häckningstiden. Ett ökat besökstryck, eller ändrade rörelsemönster kan innebära att vissa häckningsplatser behöver beläggas med tillträdesförbud under en del av året.

- Förgiftning: Flera av de utpekade fågelarterna är känsliga för miljögifter och andra miljöskadliga ämnen.
- Försämrade vattenkvalitet: Huvuddelen av fågelarterna är beroende av god vattenkvalitet i området vilket i sin tur är en viktig förutsättning för att det ska finnas god tillgång på bytesfisk för de fiskätande fågelarterna.
- Förändringar i fåglarnas vinterkvarter: Huvuddelen av området häckande fåglar är flyttfåglar som är beroende av att det råder goda förhållanden i dess övervintringsområden.
- Klimatförändringar: Klimatförändringarnas inverkan på ekosystemen är svåra att förutsäga. Förändrade isförhållanden medför t.ex. stora förändringar i sjöecosystemets årscykel.

Se även hotbild för respektive art under rubrikerna "Negativ påverkan" nedan.

Bevarandeåtgärder

Följande bestämmelser och åtgärder bidrar på olika sätt till att utpekade naturtyper och/eller arter uppnår och bibehåller gynnsamt bevarandetillstånd i Natura 2000-området.

Gällande regelverk 2017:

- Svenska Natura 2000-områden utgör riksintressen enligt 4 kap. 8 § miljöbalken.
- Enligt första stycket i 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området. Innan en tillståndsansökan lämnas in ska samråd hållas med Länsstyrelsen m.fl. (enligt 6 kap 4 § miljöbalken).
- Med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken får tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken ska följas.
- Natura 2000-området ingår i ett område som är riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.
- Ramsarkonventionen – Sverige har åtagit sig att bevara hela Kilsviken-Åråsviken (där Åråsvikens norra skärgård ingår) som Ramsarområde. Den internationella konventionen undertecknades 1971 och trädde i kraft 1975.
- Anmälningsskyldighet eller tillståndsskyldighet för vattenverksamhet råder enligt 11 kap. miljöbalken.
- Förbud enligt 11 kap. 14 § 1 st. miljöbalken mot markavvattning gäller i Kristinehamns kommun (Förordning 1998:1388 om vattenverksamhet m.m.).
- Strandskyddet omfattar land- och vattenområden inom 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken.
- Myndigheter och kommuner ska enligt 5 kap. 3 § miljöbalken ansvara för att miljö kvalitetsnormer för vatten följs.
- Vattenmyndighetens åtgärdsprogram för Västerhavets vattendistrikt (enligt Förordning 2004:660 om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön).

Se även bevarandeåtgärder under respektive art nedan.

Övriga bevarandeåtgärder:

Se avsnittet "Prioriterade åtgärder" ovan.

Förvaltning av området:

Området ingår inte i något naturreservat och saknar därmed fastställda föreskrifter och skötselplan. Då det saknas konkreta planer på exploatering eller skogsbruk i området bedöms behovet av reservatsbildning ändå som litet. Förvaltningsmyndigheten bör ha en beredskap att

genomföra nödvändiga skyddsåtgärder om hotbilden ändras.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Arter enligt fågeldirektivet:

A002 - Storlom, *Gavia arctica*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Storlommen häckar vid näringsfattiga sjöar i nästan hela landet och livnär sig i huvudsak på fisk. Arten är långlivad och de köns mogna paren föder endast 1-2 ungar per år. Boet placeras företrädesvis på små öar och skär, oftast på låg nivå, i närheten av vattenbrynet. Arten bedöms vara relativt känslig för störning från människor.

Den svenska populationen av storlom uppskattades 2008-2012 till 5300-7100 par och uppvisade under perioden 2001-2012 inte någon ökande eller minskande trend. Resultaten från inventeringar av standarddrutter i Värmlands län 2002-2013 visar inte heller på några förändringstrender.

Vid inventering av Vänerns fågelskär 1994-2014 har antalet revirhävdande storlommar som observerats varierat från ett största antal på 70 till ett lägsta på 37. Utöver de inventerade fågelskären finns sannolikt ytterligare revir av storlom i Väneren. En grov uppskattning av totala antalet revir i Väneren är att det rör sig om drygt ett 100-tal som ett genomsnitt under senare år.

En utvärdering av inventeringsdata från Väneren och Mälaren för perioden 2005-2013 visar på en statistiskt säkerställd minskning av antalet storlommar med 6,7 % per år. Att resultaten från Vänerinventeringen åren 2011, 2013 och 2014 visar tre av de fyra klart lägsta siffrorna för arten sedan inventeringen startade 1994, indikerar också att arten har det svårt.

I samband med Vänerinventeringen registreras regelbundet, men inte årligen, ett revir av storlom i Natura 2000-området Åråsvikens norra skärgård.

För att den ingående arten storlom ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Särskilt under häckningsperioden behövs tillgång till områden med låg mänsklig störning från t.ex. friluftsliv
- Ostörd hydrologi (låg grad av regleringspåverkan) under häckningsperioden.
- God tillgång på bytesdjur (fiskar etc.) i häckningsvatten samt tillgång till lämpliga skär eller småöar för häckning.

Bevarandemål

Storlom ska uppnå ett gynnsamt bevarandetillstånd i området vilket innebär att den negativa trenden för arten i Väneren behöver brytas. Antalet revirhävdande individer bör återgå till de nivåer som registrerades under de första 10 åren av 2000-talet. Det ska förekomma minst ett revir med häckande storlom inom Natura 2000-området Åråsvikens norra skärgård. I området ska det finnas tillgång på ostörda häckningsplatser på öar och skär samt tillgång till lämpliga födosöksområden med god tillgång på fisk.

Negativ påverkan

Utöver vad som angivits ovan i avsnittet "Vad kan påverka negativt" kan följande faktorer inverka negativt på arten:

- Sannolikt men inte klarlagt finns en ökad dödlighet bland vuxna fåglar i samband med användning av nylonnät vid fiske.

Bevarandeåtgärder

Utöver vad som angivits under de generella avsnitten om ”prioriterade åtgärder” och ”bevarandeåtgärder” ovan gäller följande punkter specifikt för storlom:

- Storlommen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av storlom, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Storlommen är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Storlommen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Storlommen är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Bevarandetillstånd

Storlom bedöms ha ett ogynnsamt bevarandetillstånd i Natura 2000-området Åråsvikens norra skärgård. Bedömningen baseras på den negativa trenden som arten uppvisar i Vätern i stort.

A075 - Havsörn, *Haliaeetus albicilla*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Havsörnen är den största rovfågeln som häckar i Sverige. De vuxna havsörnarna är i regel stannfåglar medan de yngre är mer flyttningsbenägna. Under häckningssäsongen domineras födan av fisk, men örnarna tar även en del sjöfågel. Under övriga delar av året är dieten en blandning av fågel, fisk, däggdjur och kadaver. Havsörnen bygger stora, omfångsrika och tunga bon och kräver därför kraftiga träd (i första hand tall) för boets placering. Botrådets medelålder längs ostkusten är minst 160 år och i Lappland 350 år. I Vänern är botrådets medelålder strax över 100 år.

Från att ha varit mycket fåtalig och nära utrotning har beståndet i Sverige ökat kontinuerligt under minst 20 års tid och uppgår för närvarande till minst 320 etablerade par. Arten har häckat vid Vänern sedan 2001 och 2015 fanns drygt 30 par vid sjön. Inom ett större landskapsavsnitt där Natura 2000-området Åråsvikens norra skärgård ingår, finns i dagsläget 3-4 häckande par av havsörn. Vidare födosöker havsörnar regelbundet inom området.

För att arten havsörn ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas i regionen:

- Tillgång till häckningsområden med minimal mänsklig störning under häckningstid.
- Förekomst av mycket gamla och grova träd för bobygge.
- God tillgång på lämplig och giftfri föda.

Bevarandemål

Havsörn ska förekomma regelbundet i området. I landskapsavsnittet där Natura 2000-området är beläget ska det finnas lämpliga häcknings- och födosöksområden med gamla träd och med gott om bytesdjur, såsom fisk och fåglar, i en miljö med låg grad av mänsklig störning att örnarnas häckning kan lyckas.

Negativ påverkan

Utöver vad som angivits ovan i avsnittet ”Vad kan påverka negativt” kan följande faktorer inverka negativt på arten:

- Illegal jakt på vuxna fåglar samt plundring och förstörelse av havsörnens bon förekommer fortfarande men bedöms vara relativt ovanligt i regionen.
- Kollisioner med tåg har visat sig vara en vanlig dödsorsak för havsörn.

Bevarandeåtgärder

Utöver vad som angivits under de generella avsnitten om ”prioriterade åtgärder” och ”bevarandeåtgärder” ovan gäller följande punkter specifikt för havsörn:

- Havsörnen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.
- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av havsörn. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen förbjuder förvaring av levande exemplar av havsörn.
- Havsörn tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.
- Havsörnen är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

- Havsörnen är upptagen i bilaga 1 i Bonnkonventionen (flyttande arter).

Bevarandetillstånd

Havsörnen bedöms ha ett gynnsamt bevarandetillstånd i Natura 2000-området Åråsvikens norra skärgård. Bedömningen baseras på att arten i dagsläget tycks ha ett stabilt bestånd inom ett större landskapsavsnitt med en täthet av revir som bedöms vara normal för arten. Inga uppenbara avvikelser när det gäller artens reproduktionsförmåga har heller registrerats i regionen.

A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Brun kärrhök häckar i vassrika sjöar och havsvikar i södra Sverige upp till Dalarna-Hälsingland samt lokalt i kustlandet från Medelpad till Norrbotten. Arten är starkt knuten till vassrika eutrofa (närlingsrika) slättsjöar, men finns även i andra typer av sjöar. En förutsättning för häckning är att det finns tillgång på tät gammal vass eller liknande vegetation att bygga boet i. Arten kräver tillgång på lämpliga bytesdjur (sorkar, grodor, fågelungar etc.) vid häckningslokalen och i dess omgivning. Arten övervintrar i länderna kring Medelhavet och i tropiska Afrika.

Populationsstorleken av brun kärrhök i Sverige 2008-2012 uppskattades till 1500-1900 par och har under perioden 2001-2012 visat en svagt ökande trend.

I samband med 2010 års riksinventering bedömdes den häckande populationen i Värmland till ungefär 75 par. Det var en tydlig ökning från tidigare inventeringar då man t.ex. efter 1995 års riksinventering uppskattade det värmländska beståndet till 50 par.

Brun kärrhök häckar normalt inte inom Natura 2000-området Åråsvikens Norra skärgård men eftersom det finns lämpliga häckningsplatser i närheten av området är det sannolikt att området regelbundet nyttjas för födosök.

För att den ingående arten brun kärrhök ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till stora vassområden för häckning och näringssök
- God tillgång på lämplig föda i form av bl.a. sorkar och fågelungar.

Bevarandemål

Brun kärrhök ska behålla ett gynnsamt bevarandetillstånd vilket innebär att arten och dess habitat inte ska minska betydligt i regionen. Arten ska förekomma regelbundet i Natura 2000-området där det ska finnas lämpliga födosöksområden med tillgång på föda.

Negativ påverkan

Utöver vad som angivits ovan i avsnittet ”Vad kan påverka negativt” kan följande faktorer inverka negativt på arten:

- Minskad areal med bladvass och brist på gammal vass.

Bevarandeåtgärder

Utöver vad som angivits under de generella avsnitten om ”prioriterade åtgärder” och ”bevarandeåtgärder” ovan gäller följande punkter specifikt för brun kärrhök:

- Brun kärrhöken är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.
- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av brun kärrhök. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen förbjuder förvaring av levande exemplar av brun kärrhök.
- Brun kärrhök tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.

- Brun kärrhök är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Brun kärrhök är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).

Bevarandetillstånd

Brun kärrhök bedöms ha gynnsamt bevarandetillstånd i området. Bedömningen baseras på att arten har en stabil eller svagt ökande population i regionen.

A094 - Fiskgjuse, Pandion haliaetus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fiskgjusen är beroende av tillgång till öppet vatten inom sitt revir eftersom födan nästan uteslutande består av fisk. Den fångar endast ytligt gående fisk, ned till maximalt en halv meters djup. Den fiskar i såväl eutrofa som oligotrofa sjöar liksom i större vattendrag och i grundare kustområden. Jaktframgången kan dock minska avsevärt om vattnet är alltför grumligt. I områden med enbart oligotrofa sjöar kan sämre tillgång på fisk medföra lägre reproduktion bl.a. beroende på att gjusarna måste jaga över större arealer (längre bort från boplatsen).

Fiskgjusen häckar i en stor del av Sverige, utom i fjällen och på Gotland. Arten är beroende av lämpliga träd för sitt bobygge. Det absolut vanligaste trädslaget är tall där det stora risboet byggs i toppen av plattkronade, kraftiga träd, så att utsikt fås över omgivningen. Enstaka bon kan placeras i kraftledningsstolpar, stora torn eller på stora stenar i sjöar och vattendrag. Arten är en flyttfågel.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 3400-4700 par och har under perioden 2001-2012 inte visat någon ökande eller minskande trend. Vid riksinventeringen av fiskgjuse som utfördes av Sveriges Ornitologiska Förening 2013 bedömdes populationen i Värmlands län uppgå till 133 par. Jämfört med riksinventeringen 2001 är detta en minskning med 25 %.

Natura 2000-området Åråsvikens norra skärgård bedöms årligen ingå i ett eller flera häckningsområden för fiskgjuse.

För att arten fiskgjuse ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas i regionen:

- Tillgång till häckningsområden med liten mänsklig störning under häckningstid.
- Förekomst av gamla och grova träd för bobygge.
- God tillgång på bytesfisk.

Bevarandemål

Fiskgjuse ska uppnå ett gynnsamt bevarandetillstånd i området vilket innebär att den negativa trenden för arten i regionen behöver brytas. Antalet revirhävdande individer i regionen bör återgå till de nivåer som registrerades i början av 2000-talet. Det bör även fortsättningsvis förekomma minst ett häckningsrevir med fiskgjuse i eller i anslutning till Natura 2000-området. I området ska det även finnas lämpliga häckningsplatser i form av ostörda öar med grova, spärrgreniga tallar samt goda födosöksområden med rik tillgång på fisk.

Negativ påverkan

Se avsnittet ”Vad kan påverka negativt”.

Bevarandeåtgärder

Utöver vad som angivits under de generella avsnitten om ”prioriterade åtgärder” och ”bevarandeåtgärder” ovan gäller följande punkter specifikt för fiskgjuse:

- Fiskgjusen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och

döda exemplar av fiskgjuse. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.

- Artskyddsförordningen förbjuder förvaring av levande exemplar av fiskgjuse.
- Fiskgjuse tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.
- Fiskgjusen är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Fiskgjusen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).

Bevarandetillstånd

Fiskgjuse bedöms ha ett ogynnsamt bevarandetillstånd i Natura 2000-området Åråsvikens norra skärgård. Bedömningen baseras på den negativa trenden som arten uppvisar i regionen i stort.

A193 - Fisktärna, Sterna hirundo

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fisktärna häckar i kolonier på mer eller mindre öppna kobbar, uddar och skär i Vänern. Arten är beroende av tillgång på fiskrika grunda vattenområden för näringsfångst samt ostörda häckningsplatser.

Det svenska beståndet av fisktärna beräknas för åren 2008-2012 uppgå till 18 000-33 000 par vilket motsvarar ca en tiondel av det europeiska beståndet. Det häckande beståndet i Vänern beräknades 2016 till 5400 individer (uppskattningsvis ca 3200 par) vilket utgör ca 12 % av det svenska beståndet. De häckande fisktärnorna i Vänern har uppvisat en positiv trend. Det årliga antalet revirhävdande fisktärnor har gått från omkring 3000 individer per år på 1990-talet till drygt 5000 individer per år under den första halvan av 2010-talet.

I Natura 2000-området Åråsvikens norra skärgård finns ett fågelskäret med häckande måsfåglar. Måsfågelkolonin har funnits under hela inventeringsperioden (1993-2016) och haft häckande fisktärnor under merparten av åren. Som mest har det funnits 100 revirhävdande fisktärnor på skäret men antalet har varierat kraftigt och vissa år har tärnor saknats helt på skäret. Upprepade röjningar av slyvegetation har skett för att hålla fågelskäret öppet.

För att den ingående arten fisktärna ska bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till en fiskrik vattenmiljö.
- Tillgång till störningsfria häckningsplatser.

Bevarandemål

Fisktärna ska behålla ett gynnsamt bevarandetillstånd i området vilket innebär att det även fortsättningsvis ska finnas tillgång till minst en häckningsplats för kolonihäckande måsfåglar i området. Det innebär även att arten ska uppvisa en stabil population i Vänern.

Negativ påverkan

Se avsnittet ”Vad kan påverka negativt”.

Bevarandeåtgärder

Utöver vad som angivits under de generella avsnitten om ”prioriterade åtgärder” och ”bevarandeåtgärder” ovan gäller följande punkter specifikt för fisktärna:

- Fisktärnan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av fisktärna, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Fisktärnan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Fisktärnan är upptagen i AEWA (African Eurasian Waterbird Agreement).

Bevarandetillstånd

Fisktärna bedöms ha ett gynnsamt bevarandetillstånd i Natura 2000-området Åråsvikens norra skärgård. Bedömningen baseras på att arten har en stabil population i Vänern som helhet.

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Silvertärna häckar i kolonier på mer eller mindre öppna kobbar, uddar och skär i Vänern. Arten är beroende av tillgång på fiskrika grunda vattenområden för näringsfångst samt ostörda häckningsplatser.

Det svenska beståndet av silvertärna beräknas för åren 2008-2012 uppgå till 26 000-42 000 par. Det häckande beståndet i Vänern beräknades 2016 till 1300 individer (uppskattningsvis ca 760 par) vilket utgör ca 2,2 % av det svenska beståndet. De häckande silvertärnorna i Vänern har under senare år uppvisat en positiv trend. Det årliga antalet revirhävdande silvertärnor har gått från omkring 300 individer per år på 1990-talet till omkring 900 individer per år under den första halvan av 2010-talet.

I Natura 2000-området Åråsvikens norra skärgård finns ett fågelskär med häckande måsfåglar. Måsfågelkolonin har funnits under hela inventeringsperioden (1993-2016) och häckande silvertärnor har registrerats på skäret vid 11 tillfällen. Det högsta numerär som registrerats är 15 revirhävdande silvertärnor. Upprepade röjningar av slyvegetation har skett för att hålla fågelskåret öppet.

För att den ingående arten silvertärna ska bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till en fiskrik vattenmiljö.
- Tillgång till störningsfria häckningsplatser.

Bevarandemål

Silvertärna ska behålla ett gynnsamt bevarandetillstånd i området vilket innebär att det även fortsättningsvis ska finnas tillgång till minst en häckningsplats för kolonihäckande måsfåglar i området. Det innebär även att arten ska uppvisa en stabil population i Vänern.

Negativ påverkan

Se avsnittet ”Vad kan påverka negativt”.

Bevarandeåtgärder

Utöver vad som angivits under de generella avsnitten om ”prioriterade åtgärder” och ”bevarandeåtgärder” ovan gäller följande punkter specifikt för silvertärna:

- Silvertärnan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av silvertärna, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Silvertärnan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Silvertärnan är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Bevarandetillstånd

Silvertärnan bedöms ha ett gynnsamt bevarandetillstånd i Natura 2000-området Åråsvikens norra skärgård. Bedömningen baseras på att arten har en stabil population i Vänern som helhet.

Dokumentation

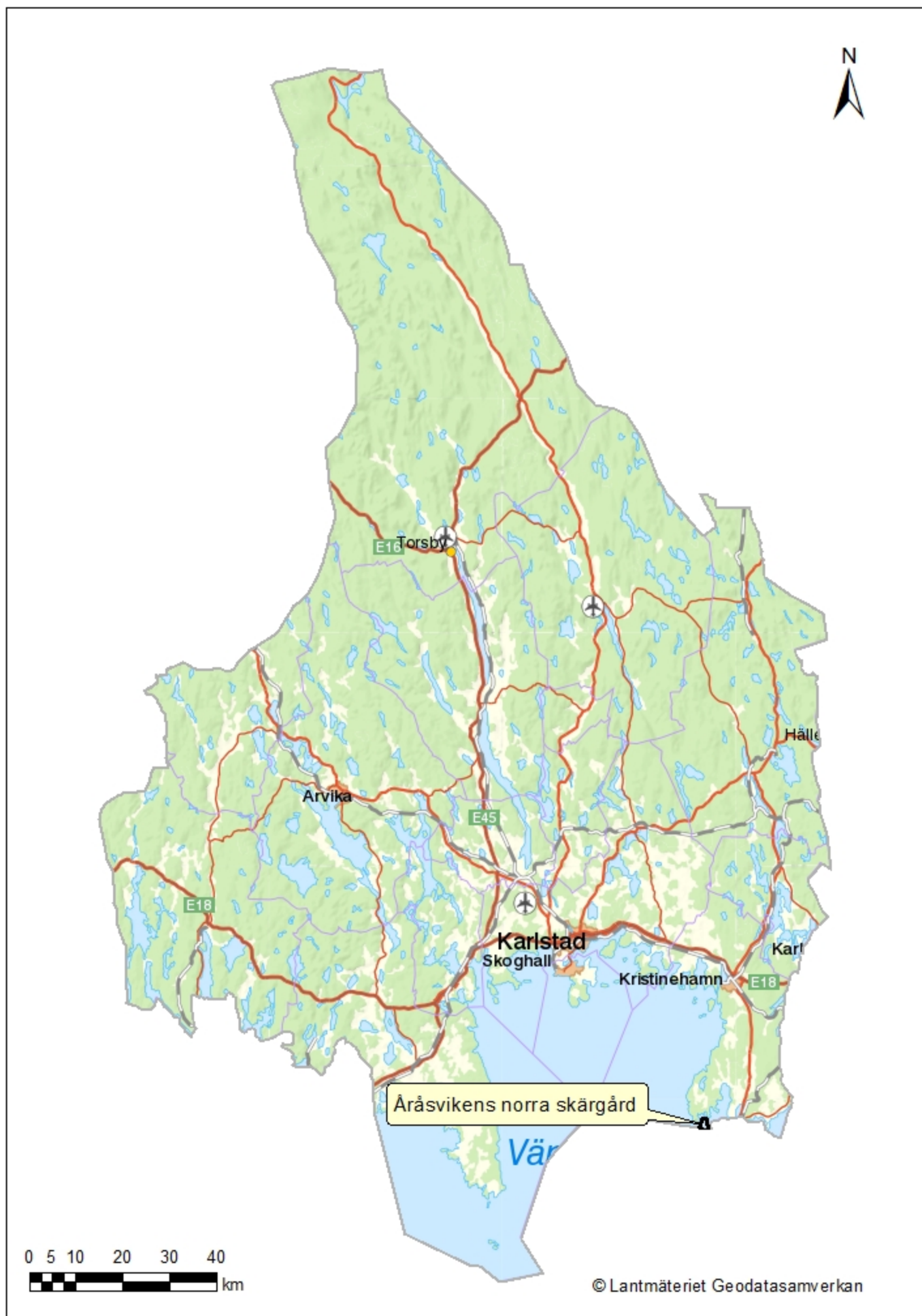
Följande underlag har använts vid sammanställningen av bevarandeplanen:

- Artdatabanken SLU. 2014. Arter & naturtyper i habitatdirektivet – bevarandestatus i Sverige 2013.
- Artportalen, SLU. Förekomst av i bevarandeplanen berörda arter. www.artportalen.se
- Bevarandeplan för Natura 2000-området Millesvik och Lurö skärgård. Upprättad 2015-12-18.
- Bevarandeplan för Natura 2000-området Värmlandsskärgården. Upprättad 2015-12-18, reviderad 2016-02-15.
- Bevarandeplan för Natura 2000-området Åråsvikens norra skärgård. Faställd 2006-03-15.
- Information på Naturvårdsverkets hemsida om Ramsarkonventionen:
www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationellt/Internationellt-miljoarbete/miljokonventioner/Vatmarkskonventionen/
- Länsstyrelsen i Stockholms län, 2014. Insjöfåglar – Utvärdering av det gemensamma delprogrammet. Fakta 2014:9.
- Naturvårdsverket. Natura 2000 - Art och naturtypsvisa vägledningar.
<http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Natura-2000/>
- Ottosson, U., m.fl. 2012. Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. Sveriges Ornitologiska Förening., 2012.
- Västerhavets Vattenmyndighet. Förvaltningsplan 2016-2021. Del 4, Åtgärdsprogram 2016-2021 - Åtgärder riktade till myndigheter och kommuner samt konsekvensanalys. Länsstyrelsen i Västra Götalands län, dnr 537-34925-2014.
- VISS (Vatteninformationssystem Sverige). Statusklassning 2015-04-08. Förvaltningscykel 2 (2010-2016). <http://www.viss.lansstyrelsen.se/>
- VISS (Vatteninformationssystem Sverige). Miljökvalitetsnorm. Beslutad 2016-12-13. Förvaltningscykel 2 (2010-2016). <http://www.viss.lansstyrelsen.se/>
- Vänerens vattenvårdsförbund, 2017. Vänerens fågelskär. Inventering av sjöfåglar 1994-2016.
- Wermlands Ornitologiska Förening, 2010. Riksinventeringen av brun kärrhök (*Circus aeruginosus*) i Värmland 2010. Värmlandsornitologen nr 2 2010. Årgång 38.
- Wermlands Ornitologiska Förening, 2014. Fiskgjuse i Värmland – resultat från inventeringen 2013. Värmlandsornitologen nr 2014. Årgång 42.

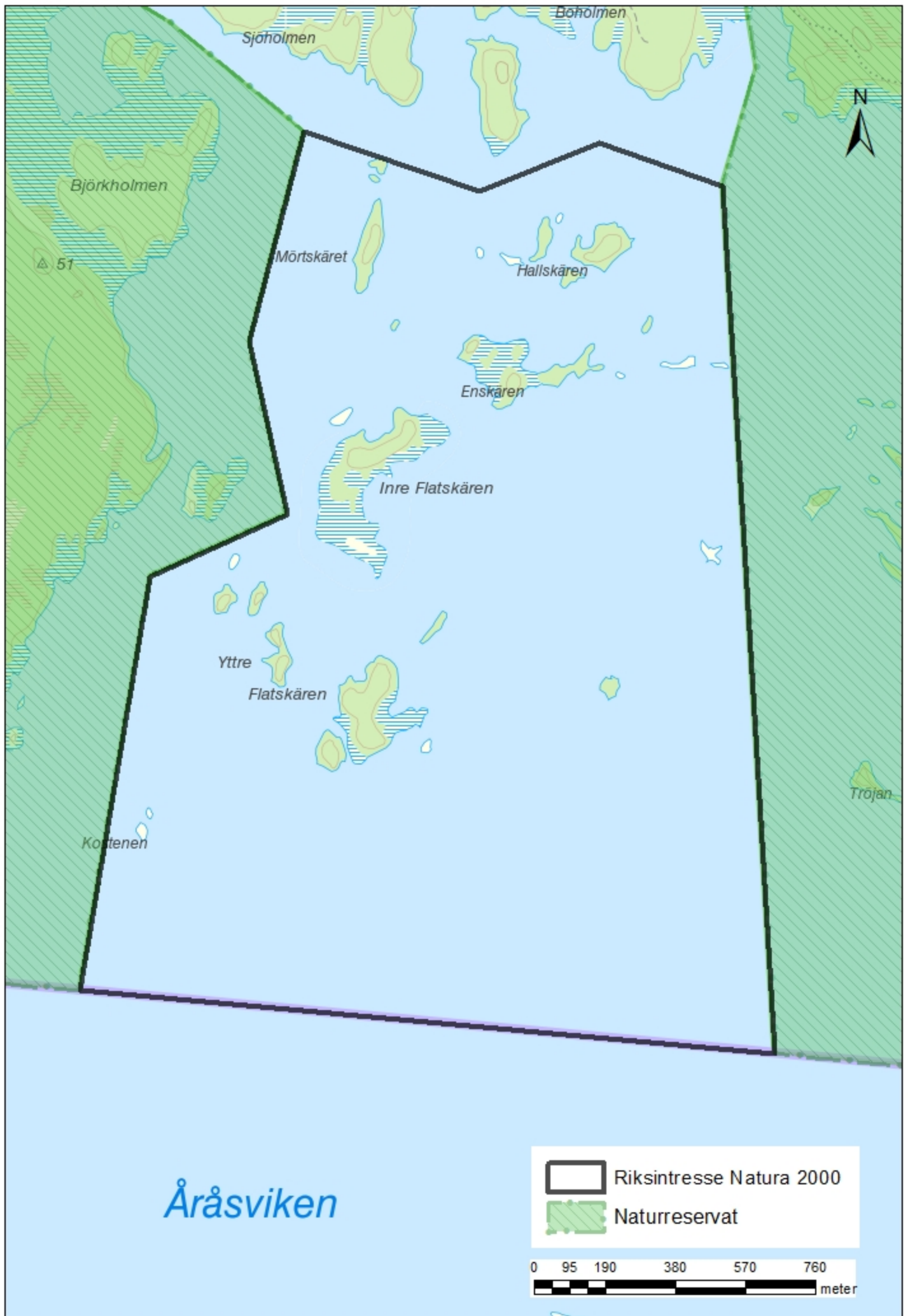
Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta över Natura 2000-områdets avgränsning

Bilaga 1. Översiktskarta med markering för Natura 2000-området Åråsvikens norra skärgård

Bilaga 2. Karta med Natura 2000-områdets avgränsning

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, 010-224 70 00
www.lansstyrelsen.se/varmland